

Middelengebruik Omnibusenquête 2023

Op verzoek van diverse afdelingen van de gemeente Rotterdam voert de gemeentelijke afdeling Onderzoek en Business Intelligence jaarlijks in het begin van het jaar een Omnibusenquête uit onder Rotterdammers van 16 tot en met 85 jaar. Het betreft een enquête die naar eigen keuze schriftelijk dan wel via internet kan worden ingevuld, waarbij via aanvullend mondeling veldwerk door een gespecialiseerd extern bureau extra zorg wordt besteed aan voldoende respons onder Rotterdammers met een migratieachtergrond.

In deze notitie worden de resultaten van vraag 13 t/m 15 uit vragenlijst F van de Omnibusenquête 2023 beschreven. Deze vragen gaan over de zienswijze van Rotterdammers ten aanzien van alcohol- en drugsgebruik. Vraag 13 wordt al enkele jaren meegenomen in de Omnibusenquête. De uitkomsten van deze vraag worden daarom vergeleken met die van de voorgaande jaren. Vraag 14 en 15 zijn in 2023 voor het eerst in de vragenlijst opgenomen.

De respons op de Omnibusenquête bedroeg dit jaar 24%, en is daarmee hoger dan vorig jaar (21%). Omdat de respons vorig jaar weer flink was afgenomen, zijn voor 2023 enkele veranderingen in de aanpak doorgevoerd (waaronder een extra herinneringsbrief). Aannemelijk is dat door deze aanpassingen de respons ten opzichte van vorig jaar weer wat is toegenomen. Het nu gerealiseerde responspercentage is vergelijkbaar met de respons op andere enquêtes in Rotterdam, zoals de enquêtes voor het Wijkprofiel en de Veiligheidsmonitor.

Dankzij aanvullend mondeling veldwerk onder Rotterdammers met een migratieachtergrond is ook deze groep Rotterdammers voldoende in de respons vertegenwoordigd. De uitkomsten kunnen dan ook nog steeds vergeleken worden met uitkomsten uit eerdere Omnibusenquêtes. Wel is, net als voorgaande jaren, enige voorzichtigheid geboden bij het trekken van stellige conclusies.

Resultaten

Vraag 13 bestaat uit dertien stellingen. Tabel 1 bevat de antwoorden van de respondenten (Rotterdamers van 16 t/m 85 jaar) op deze stellingen. Gemiddeld hebben 852 respondenten de stellingen beantwoord.

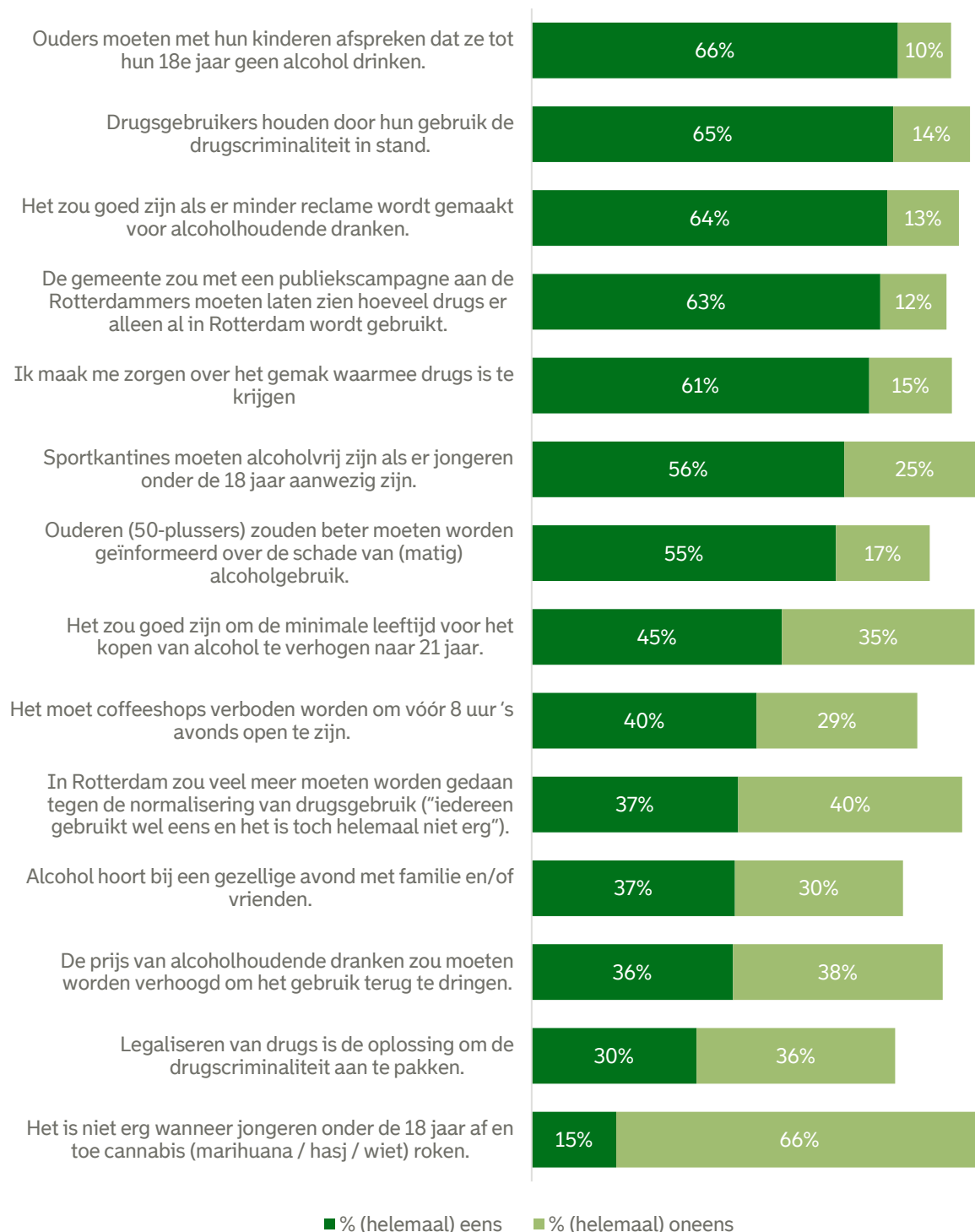
Tabel 1. Antwoorden op dertien stellingen over drugs- en alcohol (cijfers zijn percentages)

	helemaal eens	eens	niet eens, niet oneens	oneens	helemaal oneens	geen mening
Het is niet erg wanneer jongeren onder de 18 jaar af en toe cannabis (marihuana / hasj / wiet) roken.	4	11	13	27	39	5
In Rotterdam zou veel meer moeten worden gedaan tegen de normalisering van drugsgebruik ("iedereen gebruikt wel eens en het is toch helemaal niet erg").	18	19	16	21	19	5
Het zou goed zijn om de minimale leeftijd voor het kopen van alcohol te verhogen naar 21 jaar.	23	22	14	25	10	5
Alcohol hoort bij een gezellige avond met familie en/of vrienden.	7	30	27	18	12	5
Ouders moeten met hun kinderen afspreken dat ze tot hun 18e jaar geen alcohol drinken.	29	37	16	7	3	8
Het moet coffeeshops verboden worden om vóór 8 uur 's avonds open te zijn.	20	21	16	19	10	13
Drugsgebruikers houden door hun gebruik de drugscriminaliteit in stand.	32	34	12	9	5	8
Ik maak me zorgen over het gemak waarmee drugs is te krijgen. (nieuw)	30	31	13	11	4	10
De gemeente zou met een publiekscampagne aan de Rotterdamers moeten laten zien hoeveel drugs er alleen al in Rotterdam wordt gebruikt.	27	36	15	7	5	9
Ouderen (50-plussers) zouden beter moeten worden geïnformeerd over de schade van (matig) alcoholgebruik.	19	36	20	13	4	8
Het zou goed zijn als er minder reclame wordt gemaakt voor alcoholhoudende dranken.	30	34	16	10	3	6
Sportkantines moeten alcoholvrij zijn als er jongeren onder de 18 jaar aanwezig zijn.	29	27	12	17	8	5
Legaliseren van drugs is de oplossing om de drugscriminaliteit aan te pakken.	11	19	22	17	19	11
De prijs van alcoholhoudende dranken zou moeten worden verhoogd om het gebruik terug te dringen.	15	21	18	27	11	6

De volgende figuur toont per stelling het percentage respondenten dat het (helemaal) eens is met de stelling en het percentage respondenten dat het juist (helemaal) oneens is.

Figuur 1. Per stelling, percentage (helemaal) eens en percentage (helemaal) oneens

Met zeven stellingen zijn veel mensen het (helemaal) eens:

- Ouders moeten met hun kinderen afspreken dat ze tot hun 18e jaar geen alcohol drinken. **(66%)**
- Drugsgebruikers houden door hun gebruik de drugscriminaliteit in stand. **(65%)**
- Het zou goed zijn als er minder reclame wordt gemaakt voor alcoholhoudende dranken. **(64%)**
- De gemeente zou met een publiekscampagne aan de Rotterdammers moeten laten zien hoeveel drugs er alleen al in Rotterdam wordt gebruikt. **(63%)**
- Ik maak me zorgen over het gemak waarmee drugs is te krijgen. **(61%)**
- Sportkantines moeten alcoholvrij zijn als er jongeren onder de 18 jaar aanwezig zijn. **(56%)**
- Ouderen (50-plussers) zouden beter moeten worden geïnformeerd over de schade van (matig) alcoholgebruik. **(55%)**

Met één stelling zijn veel mensen het (helemaal) oneens:

- Het is niet erg wanneer jongeren onder de 18 jaar af en toe cannabis (marihuana/hasj/wiet) roken. **(66%)**

Bij de overige zes stellingen zijn de meningen meer verdeeld ((helemaal) eens vs (helemaal) oneens):

- Het zou goed zijn om de minimale leeftijd voor het kopen van alcohol te verhogen naar 21 jaar. **(45% vs 35%)**
- Het moet coffeeshops verboden worden om vóór 8 uur 's avonds open te zijn. **(40% vs 29%)**
- In Rotterdam zou veel meer moeten worden gedaan tegen de normalisering van drugsgebruik ("iedereen gebruikt wel eens en het is toch helemaal niet erg"). **(37% vs 40%)**
- Alcohol hoort bij een gezellige avond met familie en/of vrienden. **(37% vs 30%)**
- De prijs van alcoholhoudende dranken zou moeten worden verhoogd om het gebruik terug te dringen. **(36% vs 38%)**
- Legaliseren van drugs is de oplossing om de drugscriminaliteit aan te pakken. **(30% vs 36%)**

Conclusie stellingen

Uit de resultaten kan worden geconcludeerd, dat veel Rotterdammers geen voorstander zijn van alcohol- en cannabisgebruik door jongeren onder de 18 jaar. Daarnaast lijken veel Rotterdammers wel voorstander van meer informatieverstrekking over (gevolgen van) drugs- en alcohol en van minder alcohol-reclame. Over mogelijke maatregelen om drugs- of alcoholgebruik terug te dringen of juist meer toegankelijk te maken/te normaliseren is minder eensgezindheid. Dat geldt ook voor de vraag of alcohol hoort bij een gezellige avond met familie en/of vrienden.

Met de stelling 'Het is niet erg wanneer jongeren onder de 18 jaar af en toe cannabis roken' zijn jongere Rotterdammers het gemiddeld minder vaak oneens dan oudere Rotterdammers. Tegelijkertijd zijn jongeren vaker van mening dat er 'In Rotterdam veel meer gedaan zou moeten worden tegen de normalisering van drugsgebruik'. Met veel andere stellingen zijn oudere Rotterdammers het juist vaker eens. Het gaat dan om stellingen die duiden op een minder tolerante houding ten aanzien van alcohol of drugs, zoals het verhogen van de minimumleeftijd voor het kopen van alcohol, het gemak waarmee drugs te verkrijgen zijn, alcoholvrije sportkantines, minder reclame voor alcohol, latere openingstijden voor coffeeshops en de verantwoordelijkheid voor ouders om met hun kinderen af te spreken dat ze geen alcohol voor hun achttiende verjaardag drinken.

Hoger opgeleiden zijn het met vier stellingen – hogere minimumleeftijd voor het kopen van alcohol, latere openingstijden voor coffeeshops, alcoholvrije sportkantines en een publiekscampagne over drugsgebruik in Rotterdam – gemiddeld minder eens dan lager opgeleiden. Dit duidt op een wat tolerantere houding onder hoger opgeleiden ten aanzien van alcohol- en cannabisgebruik. Met uitzondering van de stelling over 'een publiekscampagne over drugsgebruik in Rotterdam', geldt dit ook voor Rotterdammers met een hoger inkomen.

Mannen antwoorden gemiddeld niet duidelijk anders op de stellingen dan vrouwen. Alleen met de stelling over het verhogen van de prijs van alcoholhoudende dranken om gebruik terug te dringen, zijn vrouwen het iets meer eens dan mannen.

Vergelijking voorgaande jaren

Van de veertien stellingen zijn er vijf ook opgenomen in eerdere edities van de Omnibusenquête. Tabel 2 toont voor elk van deze vijf stellingen de jaarlijkse ontwikkeling van het aandeel respondenten dat het (helemaal) eens is met de stelling (bovenste deel) en het aandeel respondenten dat het (helemaal) oneens is met de stelling (onderste deel).

Tabel 2. Ontwikkeling door de tijd van percentages (helemaal) eens en (helemaal) oneens

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
(helemaal) eens									
Het is niet erg wanneer jongeren onder de 18 jaar af en toe cannabis (marihuana / hasj / wiet) roken.	15%	15%	16%	17%	15%	15%	18%	18%	15%
Alcohol hoort bij een gezellige avond met familie en/of vrienden.	52%	51%	49%	47%	43%	42%	42%	42%	37%
Het moet coffeeshops verboden worden om vóór 8 uur 's avonds open te zijn.	53%	50%	47%	44%	47%	48%	43%	44%	40%
Sportkantines moeten alcoholvrij zijn als er jongeren onder de 18 jaar aanwezig zijn.	55%	55%	54%	52%	53%	53%	57%	56%	56%
Ouders moeten met hun kinderen afspreken dat ze tot hun 18e jaar geen alcohol drinken.	70%	67%	72%	65%	69%	67%	68%	68%	66%
(helemaal) oneens									
Het is niet erg wanneer jongeren onder de 18 jaar af en toe cannabis (marihuana / hasj / wiet) roken.	72%	72%	68%	64%	68%	66%	66%	66%	66%
Alcohol hoort bij een gezellige avond met familie en/of vrienden.	20%	21%	21%	22%	20%	23%	27%	26%	30%
Het moet coffeeshops verboden worden om vóór 8 uur 's avonds open te zijn.	22%	23%	28%	22%	22%	21%	29%	29%	29%
Sportkantines moeten alcoholvrij zijn als er jongeren onder de 18 jaar aanwezig zijn.	28%	28%	28%	26%	24%	24%	26%	27%	25%
Ouders moeten met hun kinderen afspreken dat ze tot hun 18e jaar geen alcohol drinken.	9%	10%	7%	8%	5%	5%	8%	8%	10%

Sinds 2015 lijkt de tolerantie voor cannabisgebruik onder Rotterdammers wat gegroeid: men is het vaker oneens met de stelling om coffeeshops voor 8 uur 's avonds te sluiten. Ook het deel dat het oneens is met de stelling dat het niet erg is als jongeren onder de 18 af en toe cannabis gebruiken, nam iets af. Tegelijkertijd lijkt het gebruik van alcohol wat minder vanzelfsprekend geworden bij een gezellige avond met familie of vrienden. Er is per saldo weinig veranderd in de mening van Rotterdammers ten aanzien van de stellingen over alcoholvrije sportkantines en afspraken die ouders zouden moeten maken met kinderen over alcoholgebruik.

Vraag 14 en 15 zijn in 2023 voor het eerst meegenomen in de Omnibusenquête. Deze vragen gaan over de acceptatie van drugsgebruik in bepaalde situaties. Uit de antwoorden op deze vragen blijkt dat de meerderheid van de Rotterdammers het gebruik van softdrugs thuis of in de privésfeer acceptabel vindt (57%). De acceptatie van het gebruik van harddrugs ligt een stuk lager. Bijna vier op vijf Rotterdammers (78%) vindt het gebruik hiervan in geen enkel geval acceptabel.

Tabel 3 Situaties waarin Rotterdammers het gebruik van softdrugs acceptabel vinden

	Softdrugs (bijv. marihuana, wiet, hasj, lachgas, paddo's)	Harddrugs (bijv. cocaïne, MDMA, LSD, amfetamine)
Thuis, in de privésfeer	57%	19%
Op festivals	25%	12%
In de bar, kroeg, discotheek	13%	6%
Anders	8%	3%
In de openbare ruimte	6%	<1%
Op het werk	<1%	<1%
Op school	<1%	<1%
Ik vind het gebruik niet acceptabel	38%	78%

Softdrugs

Een klein deel van de respondenten (8%) noemt ook nog één of meerdere andere situaties waarin zij het gebruik van softdrugs acceptabel vinden. Het vaakst genoemd zijn ‘bij gebruik voor medicinale doeleinden’, ‘in de coffeeshop’ of ‘buiten’, zoals in een ‘recreatiegebied of park’.

De acceptatie van het gebruik van softdrugs is het hoogst onder mannen, jongeren en volwassenen tot 45 jaar, hoogopgeleiden, degenen met een inkomen vanaf modaal en Rotterdammers met een autochtone of westerse achtergrond.

Harddrugs

Rotterdammers die vinden dat het gebruik van harddrugs in andere omstandigheden acceptabel is (3%) noemen daarbij het vaakst 'bij gebruik voor medische of therapeutische doeleinden'. Overigens wordt over deze vraag ook wel opgemerkt dat het ervan afhangt om welke drug het gaat. Zo vinden sommigen het gebruik van LSD/MDMA op feestjes of thuis wel aanvaardbaar maar het gebruik van cocaïne niet.

Harddrugsgebruik wordt vaker geaccepteerd door jongeren en volwassenen tot 45 jaar, hoogopgeleiden en degenen met een inkomen vanaf modaal. Verder valt op dat vooral de Rotterdammers met een westerse migratieachtergrond vrij tolerant lijken ten aanzien van het gebruik van harddrugs.

Auteur

Sarah Boer, Onderzoek en Business Intelligence Gemeente Rotterdam.
Afbeeldingen: Pexels from Pixabay en Joep Boute

Datum

20-6-2023

Meer informatie

Deze feitenkaart is te vinden op [Onderzoek010.nl](https://onderzoek010.nl).
Vragen over deze feitenkaart mailt u naar se.boer@rotterdam.nl.

**Gemeente
Rotterdam**